

Muzeul de Artă

La etajul al treilea al **Palatului Culturii** din Tîrgu-Mureș se desfășoară sălile expoziționale ale Muzeului de Artă. În prezent, galeria găzduiește o expoziție permanentă cu titlul „Lumini și umbre. Tendințe coloristice în pictura maghiară între 1810-1920”, care reunește multe din lucrările fondului de bază, constituit în anul 1913.

Existența unei tradiții artistice la Tîrgu-Mureș începe prin înființarea unei Școli de Artă în anul 1907. Din 1911 aceasta se va uni cu Școala de Meserii, formând o nouă instituție, având mai degrabă caracterul de școală profesională.

În 1913, după ce s-a inaugurat **Palatul Culturii**, se înființează și Pinacoteca Municipală prin donarea a 68 de lucrări din partea Muzeului de Arte Frumoase din Budapesta. Ridicarea Palatului Culturii ca sediu în care să funcționeze instituțiile de cultură din oraș făcea parte dintr-un proiect mai larg al Imperiului Austro-Ungar, de a-și consolida puterea în Transilvania prin astfel de inițiative culturale. Se vor construi case de cultură în diferite centre urbanistice transilvănene. Acest context propice este fructificat de autoritățile locale în frunte cu primarul Bernády György, personalitate marcantă a orașului, spirit cultivat, susținător al artelor.

Fondul inițial, format din opere reprezentative pentru arta maghiară de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, a fost îmbogățit în primă fază prin achiziționarea a 15 lucrări. Primul custode al pinacotecii a fost Pánczel Emeric, urmat de Róbert Demeter și Hajos Károly. În timpul Primului Război Mondial colecția de artă de la Tîrgu-Mureș va fi transportată la Budapesta, pentru a fi conservată în siguranță. După terminarea războiului și trecerea pinacotecii sub administrație română, se iau măsuri în vederea achiziționării de opere de artă românești. În 1925, colecția este completată cu lucrări de Gheorghe Petrașcu, Theodorescu Sion, Emil Cornea, Mac Constantinescu, Dumitru Ghiață etc. Aceștia li se adaugă în anii următori opere ale altor importanți artiști români: Theodor Pallady, Ion Jalea, Iosif Iser, Nicolae Grigorescu, Corneliu Medrea, Marius Bunescu, Oscar Han etc. În perioada 1932-1940 custode al pinacotecii a fost pictorul Aurel Ciupe, profesor la Academia de Arte Frumoase din Cluj. Primele măsuri luate de acesta au constat în sistematizarea colecției, alcătuirea unui catalog complet și reorganizarea expoziției după criteriul grupării lucrărilor în funcție de școli și curente artistice. Susținut de primarul **Emil Dandea**, Aurel Ciupe va continua demersurile de achiziționare de noi lucrări, astfel că, în 1939, numărul acestora era de 146, dintre care aproximativ 100 erau prezentate publicului.

Un moment important pentru viața artistică târgumureșeană este reluarea învățământului artistic prin înființarea, în 1932, a *Cursului Liber de Artă Plastică* condus tot de Aurel Ciupe. Era vorba despre o școală independentă, finanțată din bugetul primăriei care funcționa în incinta Palatului Culturii. Cursul avea o durată de cinci ani, iar planul de învățământ era conceput după modelul celor de la academiile de arte frumoase de stat. Nivelul înalt de pregătire face ca la doar trei ani de la înființare lucrările a trei dintre elevii școlii să fie admise la Salonul Oficial de Artă din București.

După 1940, în urma Dictatului de la Viena, se vor produce modificări în administrația orașului care afectează în mod direct și pinacoteca. Aurel Ciupe este înlocuit cu Bordi András, care va rămâne în funcție până în 1971. Din 1949 statutul și denumirea pinacotecii se va schimba în Muzeu de Artă. Instaurarea regimului comunist va atrage după sine implementarea unei politici culturale noi în care toate formele de manifestare artistică vor fi puse în slujba unei puternice propagande de partid. Controlul asupra activității muzeale s-a produs și la Tîrgu-Mureș, ca și în cazul celorlalte muzee de artă din țară. Cu toate acestea, donațiile repetate din partea statului și a unor colecționari sau artiști va face ca în anul 1989 numărul lucrărilor să ajungă la peste 2000.

În prezent colecția cuprinde 2300 de piese de pictură, sculptură, ceramică, grafică și textile, aparținând unora dintre cei mai importanți artiști maghiari și români: Lotz Karoly, Munkacsy Mihaly, Wagner Sandor, Paal Laszlo, Theodor Aman, Nicolae Grigorescu, Ștefan Luchian, Nicolae Toniza, Corneliu Baba, Ion Andreescu etc.

Pe baza acestui fond au fost organizate diferite expoziții de lungă durată, cum ar fi cea din 1980: „Expoziția de artă românească modernă și contemporană”, sau cea actuală, organizată în 2003. Pe lângă expoziția din Palatul Culturii, Muzeul de Artă a mai amenajat două galerii ale unor pictori de referință pentru arta locală. Galeria „Nagy Imre” a fost înființată în anul 1958 și cuprinde cele mai reprezentative lucrări ale pictorului. Inițial era localizată în clădirea Bibliotecii Teleki, pentru ca apoi să fie mutată într-un spațiu special amenajat pe strada Köteles Sámuel nr. 1. Cea de-a doua galerie este dedicată maestrului Ion Vlasiu și a fost deschisă în anul 1986. Conține lucrări de pictură, grafică și sculptură prin care sunt evocate locurile dragi artistului precum și momente semnificative ale istoriei naționale.

Bibliografie:

Aura L. Popa, *Un reper al vieții spirituale mureșene* în vol. Tîrgu-Mureș, oraș al artelor, volum editat de Primăria Tîrgu-Mureș în colaborare cu revista "Vatra", pp.93-110.

Traina Dușa, *Muzeul de Artă* în vol. Pagini de istorie, artă și cultură, Vol II, Editura Ansid, Tîrgu-Mureș, 2002, pp. 151-173.

Contact: Tîrgu-Mureș, str. George Enescu nr.2
tel:0265/267179